

Ministarstvo javne uprave

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

PROGRAM NAJBOLJE PRAKSE U LOKALNOJ SAMOUPRAVI

PODGORICA, oktobar 2017. godine

**PROGRAM
NAJBOLJE PRAKSE U LOKALNOJ
SAMOUPRAVI**

PODGORICA, oktobar 2017. godine

O PROGRAMU NAJBOLJE PRAKSE

Program najbolje prakse u lokalnoj samoupravi realizuje Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave. Misija OEBS-a u Crnoj Gori je podržala dio ovog programa.

Ove godine obilježavamo deceniju realizacije Programa najbolje prakse u lokalnoj samoupravi, u toku kojeg su perioda opštine pokazale značajno interesovanje za učešće i predstavljanje inovativnih rješenja u pružanju usluga građanima.

Kvalitet života građana u velikoj mjeri određen uslugama koje im nude njihove lokalne vlasti. Ovakvom ulogom, lokalne samouprave imaju odgovornost da članovima svojih lokalnih zajednica osiguraju pružanje javnih usluga na najbolji i najdjelotvorniji način. Putem prepoznavanja i promovisanja najboljih praksi na lokalnom nivou, **Program najbolje prakse u lokalnoj samoupravi** pruža direktnu podršku ovom procesu, tako da je posljednjih godina ovaj program postao sastavni dio razvojnog procesa lokalne uprave.

Program najbolje prakse u lokalnoj samoupravi omogućava da se identifikuju najbolje prakse u lokalnim samoupravama u ključnim oblastima iz njihove nadležnosti.

Osnovni cilj programa je da utvrdi, javno nagradi i prenese najbolje prakse među lokalnim zajednicama u Crnoj Gori.

Jedinice lokalne samouprave koje vjeruju da su razvile najbolju praksu u jednoj od datih oblasti mogu konkurisati za nagradu i status Najbolje prakse. Uz to, one moraju iskazati volju i spremnost za razmjnu svojih najboljih praksi sa drugim jedinicama lokalne samouprave.

Kroz takmičarski proces, Zajednica opština Crne Gore i Izborni panel sprovede izbor i dodijeliti nagradu za Najbolju praksu u svakoj od tematskih oblasti.

CILJEVI «PROGRAMA NAJBOLJE PRAKSE» U CRNOJ GORI

- ❑ Podizanje standarda lokalnih samouprava u pružanju usluga identifikovanjem i širenjem inovativnih i najboljih praksi;
- ❑ Promovisanje inovacija u različitim oblastima iz nadležnosti lokalne samouprave;
- ❑ Dobijanje podrške od strane državnih organa radi promovisanja, podsticanja i podržavanja najboljih praksi u lokalnoj samoupravi;
- ❑ Priznavanje i nagrađivanje najbolje pruženih usluga u ključnim oblastima rada lokalne samouprave;
- ❑ Stvaranje jakog građanskog društva kroz promovisanje sposobne i odgovorne lokalne uprave.

OPŠTI KRITERIJUMI ZA IZBOR NAJBOLJE PRAKSE

Da bi se dobio status Najbolje prakse, prijavljeni primjeri treba da zadovolje sljedeće kriterijume:

USPJEŠNOST

Praksa je primijenjena i pokazuje dobre rezultate. Građani su sa tim upoznati i njihova reakcija je pozitivna.

TRANSPARENTNOST I UČEŠĆE

Koraci u praksi su dobro definisani i prezentovani na način koji je razumljiv široj javnosti. Građani imaju mogućnost da učestvuju u procesu dizajniranja prakse i monitoringu i evaluaciji implementacije prakse. Jedinica lokalne samouprave koristi više metoda za ohrabrivanje i aktivno učešće građana.

RELEVANTNOST - ADEKVATNOST

Ciljevi prakse odgovaraju problemima koji su vezani za određenu sredinu, a identifikovani su Strateškim planom opštine ili nekim drugim formalnim dokumentima i sama praksa doprinosi rješavanju problema opštine.

PRENOSIVOST- PRIMJENLJIVOST

Praksa može biti primijenjena u drugim jedinicama lokalne samouprave.

ODRŽIVOST

Ima dovoljno podataka o nastavku primjene prakse ili nastavku uticaja prakse u budućnosti. Dugoročni efekti prakse su osigurani kroz jasne mehanizme (formalni dokumenti, promijenjena ponašanja građana...). Finansijska održivost je osigurana (postoje jasni i sigurni izvori finansiranja prakse).

TEME ZA NAJBOLJE PRAKSE

Tema 1: Realizacija projekata putem međunarodne saradnje

Realizacija strateških planova razvoja, investicionih i drugih projekata od značaja za lokalnu zajednicu često iziskuje značajna finansijska sredstva. Kao jedan od najpovoljnijih izvora finansiranja nameću se bespovratna sredstva obezbijeđena kroz međunarodnu saradnju jedinice lokalne samouprave. Najčešće su to sredstva iz fondova Evropske unije, ali i drugih donatora (međunarodni i regionalni fondovi, međunarodne institucije i organizacije), a mogu biti obezbijeđena i kroz saradnju sa lokalnim upravama iz inostranstva (gradovi pobratima) putem finansijskih sredstava ili tehničke, odnosno stručne podrške.

Najbolje prakse u ovoj oblasti bi trebalo da pokažu posvećenost jedinice lokalne samouprave da kroz proces međunarodne saradnje obezbijedi bespovratna sredstva za realizaciju projekata od značaja za lokalnu zajednicu. Uspješne prakse bi trebalo da promovišu proaktivan pristup u iniciranju i razvoju međunarodne saradnje, a naročito konkretne rezultate u vidu samostalnih, međuopštinskih ili međunarodnih projekata koji su u toku realizacije ili su već realizovani. Kao veoma važan aspekt nameće se i proces pripreme i implementacije projekata, koji može obezbijediti transfer znanja, vještina i iskustava na druge jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori.

Tema 2: Efikasno upravljanje lokalnim javnim finansijama i lokalni ekonomski razvoj

Održivost i funkcionalnost lokalne samouprave neophodni su preduslovi za stvaranje lokalne zajednice koja će na najefikasniji i neekonomičniji način zadovoljiti raznovrsne i rastuće potrebe građana i privrede. Stvaranje ovakvih lokalnih samouprava podrazumijeva, prije svega, stabilne javne finansije na lokalnom nivou koje su zasnovane na realnim finansijskim činjenicama i, u granicama mogućeg, adekvatne visini sredstava neophodnih za vršenje zakonom utvrđenih nadležnosti. U tom smislu, od posebnog je značaja preduzimanje svih aktivnosti koje će unaprijediti procese planiranja i izvršenja budžeta, odnosno obezbijediti kompromis u izvršenju izdataka i nivou prikupljenih prihoda i tako doprinijeti postizanju maksimalanih efekata uz minimalne troškove funkcionisanja i finansiranja.

Efikasno izvršavanje zakonom utvrđenih nadležnosti u direktnoj je vezi sa privlačenjem investicija i stvaranjem povoljnog poslovnog ambijenta na lokalnom nivou, odnosno sa obezbjeđivanjem novog kapitala, novih radnih mjesta, novih tehnologija, novih vještina, unaprijeđene infrastrukture i, u konačnom, povećane konkurentnosti. Da bi bila konkurentna u privlačenju novih i proširenju postojećih investicija, lokalna samouprava treba da svojim aktivnostima osigura najviši standard usluga, pojednostavljene procedure za dobijanje dozvola i odobrenja, kao i postojanje adekvatne infrastrukture i transparentne i stimulativne politike lokalnih poreza, taksu i naknada.

Tema 3: Zaštita životne sredine – upravljanje otpadom

Lokalna samouprava, kao nivo vlasti najbliži građanima, opravdano ima ovlašćenja ali i odgovornosti u oblasti upravljanja komunalnim otpadom, tj. otpadom nastalim u domaćinstvima i otpadom sličnih karakteristika. Sa druge strane, lokalna samouprava, kao sastavni dio sistema javne uprave, svakako predstavlja značajnu kariku u lancu aktera od kojih se očekuju krupni potezi i promjene koje će doprinijeti ispunjenju uslova za ulazak u Evropsku uniju. Lokalne samouprave na tom polju očekuje puno posla, naročito u pogledu uspostavljanja sistema upravljanja tokovima otpada u svim njegovim segmentima u skladu sa izuzetno zahtjevnim standardima Evropske zajednice. Za ispunjenje svih uslova, potrebna su značajna sredstva, uspostavljanje infrastrukture, kao i unapređenje poslovanja.

Međutim, kako ne postoje dovoljno raspoloživih sredstava za najveće infrastrukturne objekte, potrebno je proaktivno djelovati i kroz inovativne prakse upravljati komunalnim otpadom sa postojećim nivoom finansiranja, na način da se obezbijede ciljevi cirkularne ekonomije.

Tema 4: Ruralni razvoj u funkciji razvoja lokalne zajednice

U većini zemalja, najveći procenat teritorije čini ruralni prostor. Zbog toga se, kao poseban tip ekonomskog razvoja, izdvojio ruralni razvoj. Kao najbliži nivo vlasti prisutan u ruralnim područjima, opštinske vlasti imaju mogućnost da poboljšaju proizvodnju, efikasnost i inovativni kapacitet poljoprivredne proizvodnje. Kao jedan od značajnih faktora održivog razvoja ruralnog područja, poslednjih godina je prepoznat ruralni turizam, koji doprinosi očuvanju lokalnog identiteta, običaja, tradicione i ekološke proizvodnje.

Stalna razmjena informacija je preduslov za realizaciju učešća poljoprivrednih proizvođača i stanovništva u ruralnim područjima u procesu donošenja odluka, a takvo učešće je ujedno i najbolji način za procjenu potreba i kapaciteta lokalne poljoprivredne proizvodnje, kao i mogućnosti razvoja ruralnog turizma.

Tema 5: Saradnja sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju strateških ciljeva lokalnih zajednica

Kako se najveći dio potreba građana ostvaruje na nivou lokalnih zajednica, civilni sektor koje djeluje na ovom nivou ima poseban značaj za ostvarivanje ovih potreba. U tom smislu, već je ustaljena praksa da, kada se ukaže potreba kroz jasno utvrđen javni interes, jedinice lokalne samouprave prenose dio specifičnih poslova na civilni sektor, pri čemu obično obezbjeđuju sredstva za njihovo izvršenje.

Na taj način unapređuje se saradnja između jedinica lokalne samouprave i građana, a građani se, posredstvom nevladinih organizacija, uključuju u donošenje odluka na lokalnom nivou i dobijaju šansu da iznesu svoje stavove o prioritetima u pružanju usluga i da svojim stručnim znanjima i sposobnostima doprinesu kvalitetnijem provođenju odluka.

Podjelom učešća, lokalna vlast, zajedno s građanima, odnosno civilnim sektorom, dijeli odgovornost za budući razvoj i planiranje. Na taj način, povećava se zadovoljstvo građana politikom lokalne vlasti, jer ona u većoj mjeri odražava njihove potrebe.

POSTUPAK IZBORA NAJBOLJE PRAKSE

Zajednica opština Crne Gore sačinice listu prijave za najbolje prakse.

Organizovaće se zajednički sastanak na kome će sve opštine koje se prijave izvršiti prezentacije svojih praksi.

Izborni panel će nakon sastanka i prezentacija sačiniti užu listu kandidata. Uža lista će sadržati do 15 primjera najbolje prakse, sa najmanje jednim i najviše tri primjera iz svake od tematskih oblasti.

Prezentacija praksi sa uže liste izvršiće se od strane jedinica lokalne samouprave na posebnom sastanku Izbornog panela. Na istom sastanku Izborni panel će donijeti **konačnu odluku** o Najboljoj praksi za svaku tematsku oblast.

12

CEREMONIJA PROGLAŠENJA I DODJELJIVANJA NAGRADA

Objavljivanje odluke o najboljim praksama i dodjeljivanje nagrada obaviće se na ceremoniji dodjeljivanja nagrada. Svečanost organizuje Zajednice opština Crne Gore. Svečanosti će prisustvovati predstavnici: Vlade, međunarodnih organizacija, svih lokalnih samouprava, kao i drugih organizacija/institucija koje su učestvovala u programu.

Zvanično proglašenje Najbolje prakse učiniće ministarka javne uprave.

Ceremonija dodjeljivanja nagrada održaće se u decembru 2017. godine.

ŠIRENJE INFORMACIJA O NAJBOLJOJ PRAKSI

Zajednica opština Crne Gore i jedinice lokalne samouprave kojima je dodiljen status Najbolje prakse zaključiče sporazum o širenju najbolje prakse.

Aktivnosti koje će se preduzimati u širenju najboljih praksi zavisice od zahtjeva drugih lokalnih samouprava (obuke, konsultacije i dr.) kao i od mogućnosti i kapaciteta lokalnih samouprava sa najboljom praksama (seminari, radionice, dani otvorenih vrata, učenje jedana-jedan, publikacije i korišćenje interneta, pripema i distribucija promotivnog materijala, novine, izložbe, itd.).

KAKO KONKURISATI

Sve jedinice lokalne samouprave mogu da učestvuju za izbor Najbolje prakse, za tematske oblasti koje su određene u ovoj brošuri.

Jedinice lokalne samouprave koje su zainteresovane da uzmu učešće u takmičenju treba da popune formular-prijavu koji se nalazi u prilogu ove brošure, na kompakt-disku, i na veb-sajtu Zajednice opština Crne Gore www.uom.me.

Popunjeni formular za prijavu dostavlja se na adresu Zajednice opština Crne Gore (Avda Međedovića 138, 81000 Podgorica) ili putem i-mejla (uom@t-com.me) najdalje do **24. novembra 2017. godine.**

Broj prijava koje jedna jedinica lokalne samouprave može podnijeti, u okviru jedne ili svih tema objašnjenih u brošuri, nije ograničen.

Formular za prijavu treba da potpiše predsjednik opštine odnosno drugo ovlašćeno lice jedinice lokalne samouprave.

Fotografije, pisani i drugi materijali kojima se dokumentuje i potkrepljuje dobra praksa, dostavljaju se na isti način kao i formular za prijavu.

Dodatne informacije u vezi sa prijavljivanjem i učešćem mogu se dobiti u Zajednici opština Crne Gore na dolje naznačene telefone ili putem i-mejla.

Zajednica opština Crne Gore

Tel: 020 675 244

e-mail: uom@t-com.me

FORMULAR ZA PRIJAVU NAJBOLJE PRAKSE LOKALNIH SAMOUPRAVA U CRNOJ GORI

NAZIV JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE:

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

15

Tema u okviru koje se prijavljuje primjer dobre prakse (upišite X u kvadrat ispred teme za koju konkurišete):

- Realizacija projekata putem međunarodne saradnje**
- Efikasno upravljanje lokalnim javnim finansijama i lokalni ekonomski razvoj**
- Zaštita životne sredine – upravljanje otpadom**
- Ruralni razvoj u funkciji razvoja lokalne zajednice**
- Saradnja sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju strateških ciljeva lokalnih zajednica**

Naziv primjera dobre prakse:

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

16

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:	
Kontakt adresa:	
Telefon:	
I-mejl:	

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Ime i prezime

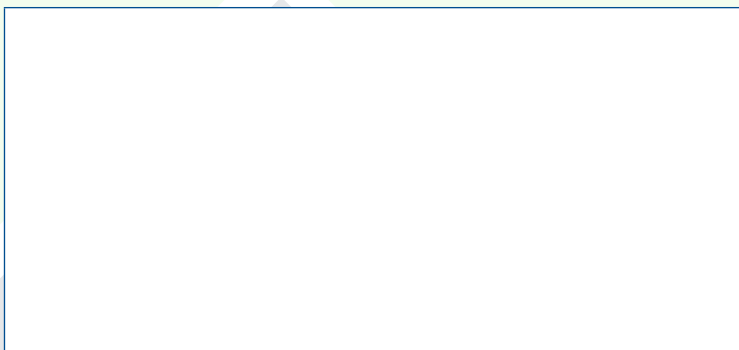
MP

Potpis

Informacije o primjeru dobre prakse

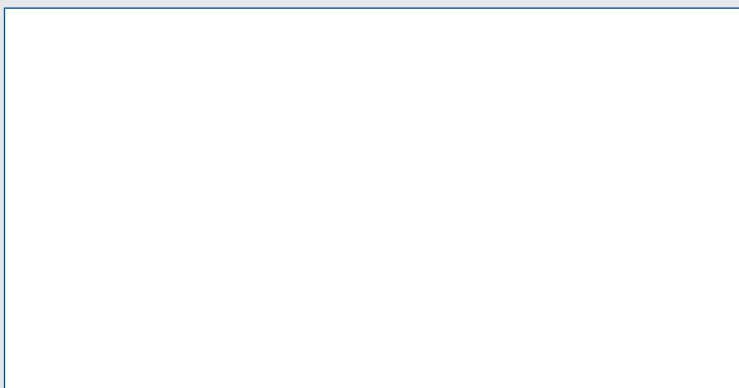
1. Glavni problemi opštine

Opisati glavne probleme opštine vezane za usluge/service/ poslove koje obavlja jedinica lokalne samouprave, navesti formalne dokumente u kojima su identifikovani navedeni problemi (do 100 riječi).

2. Opis problema koji je primjer dobre prakse treba da riješi

Opisati kontekst, uzrok/e, vrijeme nastanka problema, koje ciljne grupe i na koji način su pogođene postojanjem problema (do 200 riječi).

3. Ciljevi dobre prakse

Šta ste željeli da postignete primjenom dobre prakse (do 100 riječi).

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Ko je pokrenuo inicijativu za rješavanje problema (jedinica lokalne samouprave, građani, donator, nevladina organizacija, javno preduzeće...)? Ko je je razradio korake za sprovođenje dobre prakse i na koji način (kroz strategiju, akcioni plan, predlog projekta...)? Da li je dobra praksa zasnovana na opštem ili posebnom strateškom planu opštine? Zašto ste se odlučili za ovu inicijativu? Ko su korisnici (ciljna grupa) dobre prakse? (do 300 riječi).

5. Realizacija dobre prakse

Opišite ukratko dobru praksu. Koje su aktivnosti realizovane prilikom sprovođenja dobre prakse? (Odgovorite na ključna pitanja za opis aktivnosti: Šta je aktivnost podrazumijevala? Ko je vodio/realizovao aktivnost? Koliko je aktivnost trajala? Gdje se aktivnost realizovala?) Da li je vaša jedinica lokalne samouprave imala partnera u primjeni prakse (državni organ, nevladine organizacije, međunarodni donatori...) i ako jeste, navedite njegov tačan naziv i vrstu pomoći koju je pružio (finansijska, stručna, tehnička...). (do 400 riječi)

Ko je vodio proces primjene dobre prakse (jedinica lokalne samouprave ili partner)? Kada ste započeli primjenu dobre prakse i koliko je trajala njena implementacija? Da li je praksa u potpunosti primijenjena? Ukoliko nije, koliko je još vremena potrebno da bi se dovršila primjena? Da li je bilo neočekivanih problema tokom primjene dobre prakse i kako ste ih prevazišli? (do 300 riječi)

Koje metode informisanja i uključivanja građana ste koristili u procesu pripreme i realizacije dobre prakse (sastanci, tribine, mediji, lifleti/brošure, veb-sajt opštine, i-mejl...)? (do 100 riječi)

6. Rezultati dobre prakse

Objasnite kako je vaša dobra praksa uticala na rješavanje problema opisanog pod tačkom 2 ovog formulara? Da li je dobra praksa uticala na organizaciju uprave i kako? Kakav je bio uticaj dobre prakse na korisnike usluga i na koje korisnike se najviše odnosio? Koliki je procenat stanovništva vaše opštine, po vašoj procjeni, imao koristi od dobre prakse? (do 300 riječi)

Postoji li zvanična evidencija o rezultatima dobre prakse (ko vodi evidenciju i na koji način)? (do 100 riječi)

Da li ste i na koji način promovisali dobru praksu (u medijima, na konferencijama, skupovima i slično)? Da li su građani vaše opštine upoznati sa vašom dobrom praksom i u kojoj mjeri su zadovoljni? Da li su druge opštine upoznate sa vašom dobrom praksom? Da li neka druga jedinica lokalne samouprave primjenjuje vaš primjer dobre prakse? (do 200 riječi)

Objasnite kako je vaša dobra praksa uticala na rješavanje glavnih problema opštine opisanih pod tačkom 1 ovog formulara? (do 100 riječi)

7. Resursi

Koliki su troškovi realizacije dobre prakse? Koje izvore finansiranja ste koristili (opštinski budžet, republički budžet, donatori, krediti...)? Koji su sve resursi bili potrebni za primjenu dobre prakse (kadrovski resursi unutar i izvan opštine, računari, kancelarije, druga oprema)? Da li je dobra praksa

uzrokovala uštede u opštinskom budžetu, ako jeste, navedite koje i koliko? (do 200 riječi)

8. Održivost dobre prakse

Da li će primjena dobre prakse biti nastavljena i, ako hoće, koji će biti izvori finansiranja? Na koji način će dobra praksa proizvoditi efekte u budućnosti? Postoje li jasni mehanizmi koji obezbjeđuju nastavak uticaja dobre prakse u budućnosti (formalni dokumenti, promijenjena ponašanja građana...)? (do 100 riječi)

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Da li postoje specifični preduslovi (organizacioni, finansijski, geografski...) koje bi druge opštine trebalo da ispune kako bi mogle da primijene vašu dobru praksu? Šta možete da

ponudite drugim jedinicama lokalne samouprave koje žele da preuzmu vaš primjer (posjete, obuka, materijali, stručna pomoć, savjeti...)? (do 100 riječi)

10. Naučene lekcije - preporuke

Navedite vaše preporuke: šta bi se moglo bolje uraditi pri ponovnom sprovođenju dobre prakse, koje su glavne prepreke na koje ste naišli i koje ste pouke izvukli pri sprovođenju primjera. (do 200 riječi)